

заснивају се стављању акцента на квалитет услуга које држава и администрација пружају грађанима, на отворенијем приступу администрације према јавности и на враћању на почетну идеју „јавних агената”.

1. Појам добре управе.

Добра управа је шири појам од класичног појма управе или државне управе. Класична управа је подразумевала само „однос власти према грађани”. Појам добре управе ближи је дефиницији јавне управе која у себи обухвата све послове које држава врши и као власт, али и као пружалац услуга грађанима (образовање, здравство и друго).

Са функционалног становишта (врсте послова који се обављају), Добра управа су послови које врше органи или организације ради извршавања закона (однос власти према грађанима уз коришћење апарата принуде) и послови које врше органи и организације ради задовољавања најважнијих потреба грађана (без коришћења апарата принуде). Тако би полицијски и инспекцијски послови били класични послови управе, а послови просвете, културе, здравства били послови јавне управе. У Доброј управи оно што је карактеристично за послове без принуде – добровољност, сарадња са грађанима, право да грађанин тражи услугу, прелива се и у део управе који је, традиционално био принудни државни апарат.

Добра управа је формално прихваћена као појам у већини земаља Европе, па је и званично укључена у Повељу о основним правима у Европској унији у којој се у члану 41. прописује да свако лице има право да, у погледу његових захтева, органи, тела, канцеларије и агенције Уније поступају непристрасно, поштено и у разумном року. Истим чланом прописано је да ова права обухватају: а) право сваког лица на саслушање пре него што против њега буде предузета било каква појединачна мера која би могла бити на његову штету; б) право сваког лица на увид у свој досије, при чему се поштују легитимни интереси у погледу поверљивости и чувања службене и пословне тајне; в) обавезу управе да образложи своје одлуке. Свако лице има право да му Унија надокнади штету коју проузрокују њени органи или службеници у обављању својих дужности, у складу са општим начелима која су заједничка правима држава чланица. Свако лице се може писаним путем обратити органима Уније на једном од језика чланица Европске уније и мора добити одговор на језику те чланице.

У разрази заштите права на Добру управу, долази до појаве појма „Европски управни простор” и различитих докумената органа ЕУ, као што је на пример документ „Европска начела за јавну управу” којим се покушава утврдити јединствена дефиниција Добре управе.

Разлози за ову нову управну доктрину су многобројни. Осим нових услуга које државе пружа грађанима, то су и нове информационе технологије које су вртоглаво убрзале процесе у друштву. Уколико администрација не прати убрзање друштвених процеса, постаје неодговарајућа и неминовно доводи до „каскања” за привредом и грађанима. Не треба ни занемарити повећану свест људи о њиховим правима према држави, а не само о обавезама (плаћање пореза, и друго).

Сви ови, а и други фактори довели су до схватања да администрација мора бити брза, ефикаснија, мање ригидна, спремнија да прихвати промене које су се већ десиле и које намећу промену у „чиновничком” размишљању и поступању. У неку руку се може закључити да се враћамо на почетак приче из 1789. и идејама просветитељства.

2. Начела Добре управе.

Без обзира на формалну дефиницију, начела Добре управе су класична начела државне управе, али и нови принципи који још увек нису у потпуности формализовани и систематизовани у правним системима.

Према томе, начела Добре управе можемо поделити на класичне и нове.

Класична начела садржана у Закону о државној управи су:

1. Самосталност и законитост